

Trh práce a politika nezamestnanosti



Alina Soshnikova
Erika Parlevová

Trh práce

- Trh práce je miesto, kde sa stretáva dopyt po práci zo strany potenciálnych zamestnávateľov s ponukou práce, ktorú predstavujú uchádzači o zamestnanie, pričom predmetom kúpy a predaja nie sú jednotlivé osoby, ale ich pracovná sila.
- Trh práce je teda trh, na ktorom sa obchoduje s výrobným faktorom práca.

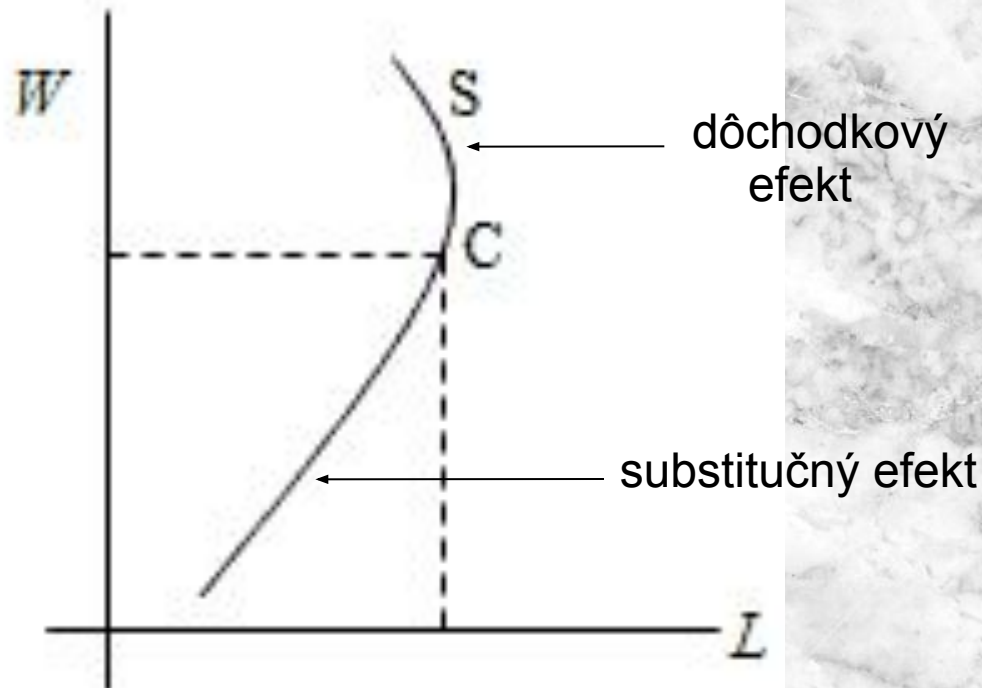


Subjekty trhu práce

- Trh práce predstavuje na jednej strane ponuku pracovných miest, resp. trh pracovných príležitostí a na druhej strane predstavuje ponuku pracovných síl. Pre analýzu diania na trhu práce vychádzame z 2 základných komponentov trhu práce, a to **ponuky práce** a **dopytu po práci**, ktorých vzájomné pôsobenie v ideálnych podmienkach vyúsťuje do rovnováhy na pracovnom trhu.

Ponuka práce

- Ponuka práce je na trhu zastúpená domácnosťami, ktoré na pracovný trh prichádzajú ponúkať svoje schopnosti, zručnosti a znalosti.

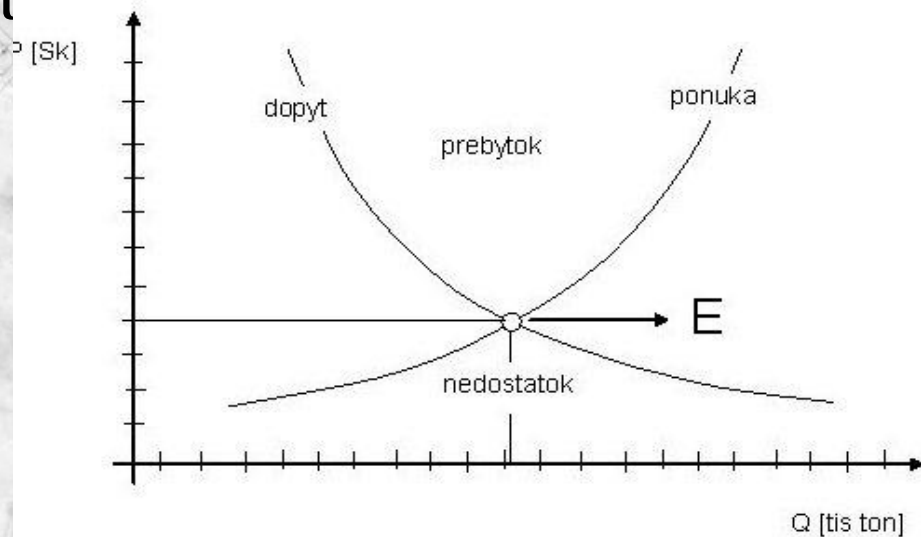


Dopyt po práci

- Pod pojmom dopyt po práci rozumieme celkový objem pracovných síl, ktoré na trhu práce, pri určitej výške mzdy, požadujú jednotliví zamestnávateľia.
- Dopyt po práci je reprezentovaný štátnymi alebo verejnými inštitúciami, výrobcami, ktorých cieľom je maximalizácia zisku.
- Dopyt po práci je klesajúcou funkciou reálnej mzdovej sadzby.

Rovnováha na trhu práce

- Rovnováha na trhu práce je dosiahnutá pri plnej zamestnanosti ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Táto rovnováha nastáva, ak sú pracovné miesta vytvorené na trhu práce obsadené ekonomicky aktívnym obyvateľstvom.





Nezamestnanosť

- Jedným z najzložitejších problémov súčasnej trhovej ekonomiky je **nezamestnanosť**. Snaha o vytvorenie nových pracovných príležitostí, ako aj snaha o zmenšenie ťarchy nezamestnanosti je vážnym ekonomickým problémom, sociálnym a politickým problémom.



Najčastejšie príčiny nezamestnanosti

- „čierna“ práca, z ktorej ľudia neodvádzajú povinné odvody a dane a popri ktorej poberajú podporu,
- neochota firiem zamestnávať čerstvých absolventov škôl a mužov pred základnou vojenskou službou,
- odchod zo zamestnania z vlastnej vôle – nízky plat,

Miera nezamestnanosti

$$u = \frac{U}{L} \times 100$$

u – miera nezamestnanosti (v %),

U – počet nezamestnaných,

L – počet pracovných síl.

Formy nezamestnanosti

- Nezamestnanosť sa v ekonomike vyskytuje v rôznych formách. Na základe príčin jej vzniku rozlišuje ekonomická teória **frikčnú, štruktúrnu a cyklickú nezamestnanosť**.
- **Frikčná nezamestnanosť** vzniká ako dôsledok pohybu ľudí medzi regiónmi, pracovnými miestami a rôznymi etapami životného cyklu.
- **Štruktúrna nezamestnanosť** vzniká vtedy, ak existuje nesúlad medzi ponukou pracovníkov a dopytom po nich.
- **Cyklická nezamestnanosť** sa vyskytuje vtedy, keď celkový dopyt po pracovníkoch je nízky.

Dobrovoľná a nedobrovoľná nezamestnanosť

- Dobrovoľná nezamestnanosť môže byť aj ekonomicky efektívna. Vzniká súlad medzi ponukou pracovných síl a dopytom po pracovných silách.
- O nedobrovoľnej nezamestnanosti hovoríme vtedy, ak je počet voľných pracovných síl absolútne väčší, než počet voľných pracovných miest, t.j. ak je celkový dopyt po práci nižší, než celková ponuka práce.

Dôsledky nezamestnanosti

Ekonomické dôsledky :

- nevyhnutnosť vyplácania podpory v nezamestnanosti a vyplácanie sociálnych dávok nezamestnaným,
- strata kvalifikácie a náklady na rekvalifikáciu,
- zníženie príspevkov do fondov sociálneho zabezpečenia,
- pokles miezd, v prípade preradenia na prácu s nižším ocenením

Sociálne dôsledky :

- vplyv na rodinu a životnú úroveň,
- zníženie príjmov, teda aj pokles životnej úrovne,
- vplyv na psychickú a fyzickú dispozíciu,
- strata sebadôvery, pocit neužiteľnosti a vplyv na

Prirodzená miera nezamestnanosti

- Je miera, pri ktorej sú **trhy práce a výrobkov v rovnováhe**.
- Pri prirodzenej miere nezamestnanosti je inflácia stabilná a nemá tendenciu ani sa zrýchľovať, ani spomaľovať.
- Prirodzená miera je, obrazne povedané, zlatým stredom medzi príliš vysokou a príliš nízkou mierou nezamestnanosti.
- Prirodzená miera nezamestnanosti sa nerovná nule. Lebo aj v ekonomike s vysokou zamestnanosťou je určitý počet ľudí bez zamestnania.